

Klimaat verandert water: last of lust?

Terugblik op een boeiend symposium

door Wilfried Ivens

Ruim tachtig belangstellende studenten en docenten verzamelden zich op 14 november in Eindhoven voor het jaarlijks symposium van de faculteit Natuurwetenschappen. In het ochtendprogramma, onder de bezielende leiding van onze 'waterexpert' drs. Cobi de Blécourt–Maas, bespraken drie sprekers ieder vanuit hun eigen deskundigheid de gevolgen van klimaatverandering voor het waterbeheer in Nederland.

dr. Albert Klein Tank

Klimaatsscenario's zijn geen verwachtingen, maar de meest waarschijnlijke 'beelden' van het toekomstige klimaat. Dr. Albert Klein Tank, wetenschappelijk medewerker bij het KNMI, verstreekte een fraai overzicht van de actuele stand rond klimaatscenario's. De scenario's zijn gebaseerd op mondiale klimaatmodellen (van de IPCC), regionale klimaatmodellen (van KNMI en EU-samenwerkingsprojecten) en jarenlange waarnemingsreeksen. Ze zijn er op gericht om kwantitatieve informatie aan te leveren die relevant is voor de besluitvorming en de kennisbasis moet vormen voor adaptatiemaatregelen.

Prof. dr. ir. Pier Vellinga plaatste de huidige klimaatverandering in de context van de geologische geschiedenis. Vellinga is als hoogleraar Klimaatverandering verbonden aan de Wageningen Universiteit en de Vrije Universiteit in Amsterdam, voorzitter van het nationale

prof. dr. ir. Pier Vellinga

onderzoekprogramma Kennis voor klimaat en vice-voorzitter van het onderzoekprogramma Klimaat voor ruimte. Hij vertelde dat de temperatuurschommelingen die nu in de modellen berekend worden, ook in het verleden (de afgelopen 400.000 jaar) hebben plaatsgevonden. De huidige hoge CO₂-concentraties zijn in die periode echter niet voorgekomen. Recente schattingen voor de wereldwijde zeespiegelstijging ten opzichte van het huidige niveau komen neer op een stijging van 0,5 tot 1 meter in 2100 en zelfs 2,5 tot 5 meter in 2300. Nederland heeft daarbij het probleem dat nu al een vijfde van de waterkeringen niet voldoet en dat deze situatie door de klimaatverandering zal verslechteren. Vellinga ontpopte zich als een pleitbezorger van het aanleggen van 'doorbraakvrije' dijken. Dit zijn brede dijken die bij hoog water overstromen, maar niet kunnen doorbreken. Een overstromingsramp verandert dan in een tijdelijk probleem van wateroverlast. Om dit concept landelijk door te voeren, is veel tijd en veel bestuurlijke kracht nodig.

mr. drs. Peter Glas

Hoe kan men in de concrete uitvoering zoveel mogelijk synergie bewerkstelligen tussen de diverse doelstellingen van het waterbeleid? Dat was de centrale vraag in het verhaal van slotspreker mr. drs. Peter Glas, watergraaf van Waterschap De Dommel (Noord-Brabant). Voor de Nederlands waterschappen is het beheer van de waterkwantiteit slechts één van de taken. In Nederland wordt het meeste geld bij waterschappen besteed aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Daarnaast zijn waterschappen ook intensief bezig met rioolwaterzuivering, ecologische inrichting van gebieden en zoetwatervoorziening en anti-verdroging. In zijn eigen waterschap was het geen sinecure om de waterkwantiteitsproblematiek hoog op de agenda te krijgen. Zelfs de dreiging van "vluchtende Hollanders die bij een watersnoodramp rond Carnaval Brabant overspoelen" bleek daarbij niet te helpen. Glas betoogde dat waterschappen ook een rol kunnen spelen in de mitigatie, het nemen van maatregelen die de omvang van de klimaatverandering beperken. Hij gaf enkele voorbeelden waarop zijn eigen waterschap daaraan invulling probeert te geven.

Workshop 'Perspectieven op water'-spel

Tijdens het middagprogramma konden de deelnemers de handen uit de mouwen steken in twee workshops. In één workshop werden op interactieve wijze profielen voor de toekomstige 'waterwerker' opgesteld. In de andere workshop werd een rollenspel gespeeld, waarin vanuit verschillende perspectieven naar het beleid voor de inrichting van een rivier gekeken werd, hetgeen soms felle discussies oproep.

Het symposium werd afgesloten met een aantal huldigingen. Jikke van Wijnen werd op afstand, via een skype-verbinding, gehuldigd als docent van het jaar van de faculteit Natuurwetenschappen. Natuurlijk werden ook de talrijke afgestudeerden in bachelor en master feestelijk toegesproken.

We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde dag. De voorbereidingen voor het volgende symposium zijn intussen al weer gestart.

Wilfried Ivens (links), voorzitter symposiumcommissie, en Cobi de Blécourt, dagvoorzitter

Noteer alvast in de agenda

NW-symposium 2010: Waterconflicten

Zaterdag 13 november 2010 in studiecentrum Eindhoven

Conflicten over water zijn oud. De Bijbel meldt ruzie tussen de herders van aartsvader Abraham en koning Abimelech over het water in de putten tussen Gaza en Be'er Sheva. Het kan geen toeval zijn dat rivier en rivaliteit dezelfde stam hebben. Zeker sinds 1341 wordt gestreden over de vraag van wie de Westerschelde is. En de schrijver Mark Twain schreef over het wilde westen van Amerika: "whisky is om te drinken en water om over te vechten". Dezer dagen is er in Nederland onenigheid over de waterhoogte in het IJsselmeer en (tussen natuurbeschermers en boeren) over de grondwaterstanden in de Peel en het veenweidegebied. De kans op conflicten stijgt toe door klimaatverandering en een toenemende krapte in de verhouding tussen vraag en aanbod. Dit alles maakt de vraag actueel: welke conflicten zijn er over water en welke bestuurlijke en technische oplossingen zijn er voor deze conflicten?